

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide osakond

Tantsukunsti õppekava

Kadi Keskülla

REFLEKSIOON KUI TANTSUÕPETAJA ARENGU TOETAMISE VÕIMALUS

Tantsuõpetaja kutse lõputöö

Juhendaja: Anu Sööt, MA

Kaitsmisele lubatud:

Viljandi 2018

SISSEJUHATUS.....	3
1. TEOREETILINE TAUST	5
1.1 TANTSUÕPETAJA ROLL	5
1.2 REFLEKSIOON	6
1.2.1 KORTHAGENI JA VASALOSE ALACT – MUDEL.....	7
1.2.2 KORTHAGENI SIBULA - MEETOD	8
1.2.3 GIBBSI REFLEKSIOONIRING.....	10
1.2.4 ENESEREFLEKSIOON	11
2. UURIMISPROTSESS	13
2.1 UURIMISKONTEKST	13
2.2 UURIMISPROTSEDUUR	15
3. TULEMUSTE ANALÜÜS.....	16
3.1 ARUTELU JA KOKKUVÕTE	18
KASUTATUD ALLIKAD	19
SUMMARY	20
LISAD	21
LISA 1 - LIHTLITSENTS	21

SISSEJUHATUS

Tantsuõpetajatel nagu ka kõikidel teistel aineõpetajatel on igapäevane tunnikoormus väga suur, mistõttu sageli ei leidu aega järele mõtlemiseks, tagasi vaatamiseks, nende alusel edasiste plaanide tegemiseks, see tähendab reflekteerimiseks. Samas toob nüüdisaegne õpikäsitus välja, et refleksioonioskus on võtmekomponent kaasaegses hariduses. Tuginedes refleksiooni teoreetikute Fred Korthagen'i ja Angelo Vasalos'e öeldule, on refleksioonioskus õpetajakoolituse võtmetegureid mis mõjutab õpetaja arengut algajast professionaaliks (2005).

Meil kõigil on soov areneda erialaselt, saada veelgi paremaks oma valitud erialal. Seepärast keskendubki käesolev töö võimalike lahenduste leidmisele tantsuõpetaja refleksioonioskuse toetamisel, millest oleks abi erialases professionaalses arengus.

Valdavalt õpetavad tantsuõpetajad tantsutundides tantsustiilide põhiselt, mis võivad olla õpetajale endale kas rohkem või vähem omasemad. Seetõttu võib õpetaja ennast mõne stiili puhul tunda enesekindlamalt kui teises ja nii võib tema erialane professionaalsus olla justkui erineval "tasemel".

Käesoleva lõputöö eesmärk oli uurida, kas ja millised refleksiooni meetodid ning mudelid toetavad mind kui tantsuõpetajat intensiivse õpetamisprotsessi jooksul.

Eesmärgist kasvas välja kaks uurimisküsimust:

- Kuidas refleksiooni regulaarne praktiseerimine mind tantsuõpetajana toetab?
- Kas ja kuidas mõjutavad erinevad tantsustiilid minu refleksiooni toimumist ning tulemusi?

Uurimisküsimustele vastuse saamiseks viisin läbi intensiivse õpetamisprotsessi 50 akadeemilise tunni ulatuses perioodil septembrist aprillini, mil pärast igat õpetamistundi proovisin leida sobivat meetodit ning aega refleksiooni läbiviimiseks.

Antud töö esimeses peatükis avan töö teoreetilist tausta, kirjutan tantsuõpetaja rollist ja identiteedist, annan ülevaate reflekteerimisest ning tutvustan kolme peamist refleksioonimudelit.

Teises peatükis toon välja uurimisprotsessi käigu, seletan lahti uurimiskonteksti, kirjeldan tööprotseduuri ning viimases peatükis esitlen tulemusi ja järeldusi.

1. TEOREETILINE TAUST

Alljärgnevalt kirjutan tantsuõpetaja rollist ja identiteedist, avan refleksiooni mõiste tutvustades kolme refleksioonimudelit.

1.1 TANTSUÕPETAJA ROLL

Igal aineõpetajal peab olema omal alal vastav haridus ning põhjalikud teadmised, mida oma õpilastele edasi anda. Kuid millegipärast on tänapäeval niimoodi, et tantsuõpetajad on n-ö isehakanud (tavapäraselt ka tantsustuudiote vanad õpilased) ega oma vastavat haridust. Seepärast tekib küsimus, kes on tantsuõpetaja ja mis on tema roll?

Tantsuspetsialisti kutsestandardist saab lugeda, et tantsuspetsialist on loominguline töötaja, kes õpetamise ja/või tantsuloome kaudu väärtustab tantsu- ja kultuuritraditsiooni nii harrastuslikul kui professionaalsel tasemel. Töö sisuks on tantsuoskuste, kehalise teadlikkuse, eneseväljendus- ja sotsiaalsete oskuste arendamine. (Tantsuspetsialisti kutsestandard, 2018)

Susanne Org toob välja oma seminaritöös “Kaasaegse tantsu õpetaja roll 21. sajandil”, et tantsuõpetajaks olemise juurde kuuluvad - teadlikkus õpetatavast stiilist, tantsutehnika valdamine, tundide läbiviimise metoodika, tantsuetenduste vaatamas käimine/korraldamine ja neist rääkimine, teiste koreograafide tutvustamine, õpilaste kaasamine/suunamine festivalidele ja töötubadesse jne (Org 2014, lk 10).

Tantsupedagoogika materjalid kinnitavad, et tänapäeval pole tantsuõpetaja enam pelgalt õppekava täitja, tehnika edasiandja või tantsukavade tootja, vaid üliminimene, kellel peab teadmisi jätkuma nii pedagoogikas, psühholoogias kui ka algelises meditsiiniabis. Lisaks sellele laskub õpetajal ju

vastutus laste kehalise heaolu ees, mis tähendab, et sinu metoodika ei tohi õpilase keha lõhkuda, vaid piisavas koguses koormust andma, teades, millal seda vähendada.

Seetõttu arvan, et õpetajatel on kasulik enda tegevust analüüsida just reflekteerimise kaudu. Kuna see aitab leida õpetaja töös puuduseid või just kasutegureid, parandab analüüsimisoskust ning on kasulik isiklikuks arenguks.

1.2 REFLEKSIOON

Mõiste refleksioon tuleneb ladina keelest (*reflectere*) ning see tähendab (tagasi)peegeldamist, akent, (filosoofilist) mõtisklemist. (Taimalu, 2014)

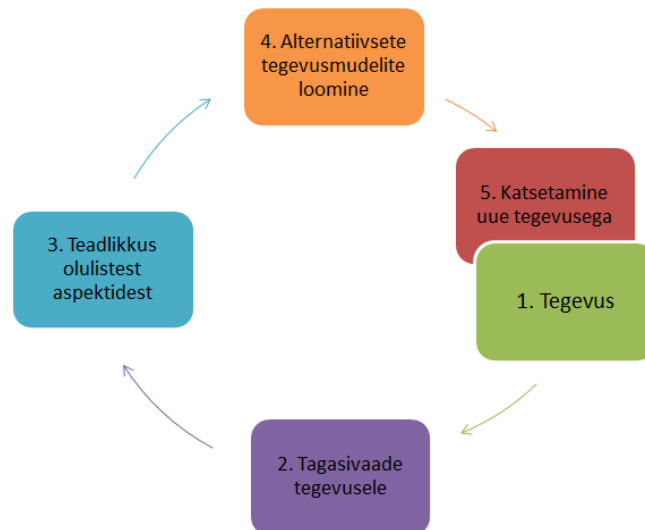
Refleksioonist kirjutatakse, räägitakse ja seda uuritakse väga palju ning mõiste sisaldab sageli vastukäivaid definitsioone, kuid antud töösse valisin alljärgnevad definitsioonid, mis kõnetasid mind kui autorit käesoleva uurimistöö kontekstis kõige enam.

Haridusteadlane Liina Lepp on välja toonud, et refleksiooni defineeritakse kui aktiivset teadvustatud indiviidi tegevuse või tegevuse aluseks olevate väärtuste, uskumuste või arusaamade isiklikku või toetatud analüüsiprotsessi, mille tulemusel toimub indiviidi seni kasutatud lahenduste, strateegiate ja toimimise muutmine või säilitamine tuleviku arengut silmas pidades, kujunevad uued teadmised, toimub õppimine ja käitumise muutumine. (Lepp, 2009)

Tallinna ülikooli haridusteaduste instituudi dotsent Katrin Poom-Valickis seletab refleksiooni kui õppimise protsessi, millele on omane tegevuse analüüsimine ja mõtestamine ning selle põhjal tehtud analüüs. Peamiselt on see olukorrale tagasivaatamine, analüüsimaks toimunud situatsiooni, kusjuures see võib toimuda olukorra ajal või pärast seda. Arvan, et refleksioon on vaieldamatult tähtis osa pedagoogide tööprotsessis, kuna oma tegevusele tagasivaatamine, selle analüüsimine ja mõtestamine peaks suunama õpetajaid üha uuenenud tegevusplaanini. Samuti on reflekteerimine üks peamisi komponente õpetaja professionaalses arengus. (Poom-Valickis, 2007)

1.2.1 KORTHAGENI JA VASALOSE ALACT – MUDEL

Antud mudel (Joonis 1) on saanud nime inglise keelsete etappide nimetuste esitähedest. Mudel koosneb viiest järjestikusest etapist: tegevus, tagasivaade tegevusele, teadlikkus olulistest aspektidest, alternatiivsete tegevusmodelite loomine ja uue tegevuse proovimine. Käesolevas töös kasutan ALACT-mudelit, kuna minu arvates on see ülevaatlik mudel reflekteerimise struktuurist ning etappidest.

Joonis 1. ALACT-mudel (Korthagen & Vasalos, 2005)

1. TEGEVUS (*Action*) –

selles faasis toimub reaalne tegevus või kogemus, näiteks seletades õpilastele tunni ülesehitust või õpetades neile tantsusamme.

2. TAGASIVAADE TEGEVUSELE (*Looking back on the action*) –

pärast tegevust mõtiskletakse toimunu üle. Näiteks õpetaja mõtiskleb oma tegevusele või sõnavarale, mida ta seletades kasutas.

3. TEADLIKKUS OLULISTEST ASPEKTIDEST (*Awareness of essential aspects*) –

tegeletakse seoste otsimistega, mis põhjustas 1. etapis ebaedu. Seotakse omavahel tegevused ja järeldused. Näiteks õpetaja teeb järelduse, et harjutuse lahti mõtestamisel oleks lapsed saanud ülesandest paremini aru.

4. ALTERNATIIVSETE TEGEVUSMUDELITE LEIDMINE (*Creating alternative methods of action*) –

otsitakse mõnda teistsugust lähenemist või käitumisviisi situatsioonile, kuna jõuti järeldusele, et endist viisi jätkates ei saavutata eesmärki, mida soovitakse.

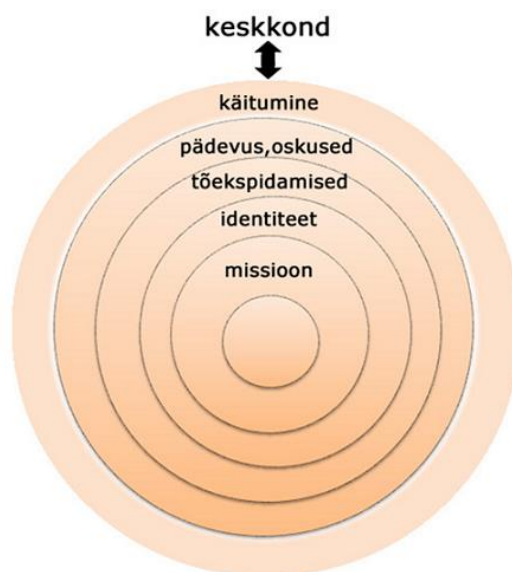
5. UUE TEGEVUSE PROOVIMINE, KATSETAMINE (*Trial*) –

olukorra lahendamine uuel viisil ehk uue ringi algus. Sarnase situatsiooni kordumisel võetakse kasutusele täiustatud tegutsemine. (Sööt, 2010; Korthagen *et al.*, 2001).

Antud mudeli kasutegur peitub ka eneseväljenduse parendamisel, kuna sarnase olukorra kordumisel on õpetajal juba mõni lahendus leitud.

1.2.2 KORTHAGENI SIBULA - MEETOD

Kui eelmine mudel andis ülevaate struktureeritud refleksiooniprotsessist, jättes puutumata analüüsi sisu, siis järgnev sibulakujuline mudel (Joonis 2) on justkui täienduseks eelmisele. Selle mudeli eesmärgiks suunata õpetajat reflekteerima kõigil, kaasa arvatud sügavatel refleksioonitasanditel, mille abil toimub õppimine läbi eneseteadvuse kasvu (Lokko, 2013). Reflekteerimine võib toimuda nii sissepoolt väljapoole kui ka vastupidisel suunal.

Joonis 2. Sibulakujuline mudel, mis kirjeldab tasandeid, kus refleksioon toimub (Korthagen & Vasalos, 2005)

1. **KESKKOND** – *Millega ma kohtusin? Millega end sidusin?*

See tasand viitab kõigele sellele, mida õpetaja kohtab väljaspool iseennast. Näiteks õppekava, füüsiline keskkond, teised õpetajad.

2. **KÄITUMINE** – *Mida ma teen?*

Refleksioonis keskendutakse nii efektiivsetele kui ka ebaefektiivsetele käitumismudelitele. Näiteks õpetaja käitumise tegevused, mida ta tegi või jättis tegemata.

3. **PÄDEVUS, OSKUSED** – *Milles olen pädev, hea?*

Kõik pädevused ja oskused, mida õpetaja oskab, millega saab hakkama. Näiteks õpetaja tunneb ennast vägagi kindlalt mõne stiili õpetamisel.

4. **TÕEKSPIDAMISED** – *Mida ma usun?*

See tasand viitab ümbritsevale maailmale, mis on sageli tundmatu. Sinna hulka võib lugeda uskumusi, põhimõtteid, seisukohti ja väärtushinnanguid. Näiteks loob õpetaja grupile reeglid, millest ise ei tohiks samuti üle astuda.

5. **IDENTITEET** – *Kes ma olen (oma tööga seoses)?*

Arutletakse eneseteadvuse teemadel, kuidas ennast ja oma enesekontseptsiooni kogetakse.

6. **MISSIOON** – *Mis mind inspireerib? Mis on minu üldisem olemus? Mis annab tähenduse ja olulisuse meie tööle ja elule?*

Arutletakse selle üle, mis inspireeriks inimest üldse saamaks õpetajaks. Lisaks üldised maailmavaatelised küsimused. Näiteks, kuhu soovib õpetaja jõuda oma grupiga õppeaasta lõpuks. (Korthagen & Vasalos, 2005; Sööt, 2010)

Tänu sellele mudelile võib mõista, millisel tasandil näeb õpetaja oma tugevusi, nõrkusi ja arengu võimalusi.

1.2.3 GIBBSI REFLEKSIOONIRING

Reflekteerimine võib sageli jääda pinnapealseks või liiga rutakaks kokkuvõtteks. Mõnikord jäädakse kinni ainult olukorraga kaasnenud emotsioonidesse või olukorra kirjeldamisse, seejuures ilma adekvaatse analüüsita. Järgnev Gibbsi refleksiooniring (1988) selgitab täpsemalt minu jaoks täielikult struktureeritud analüüsi etappe ja nende sisu.

Joonis 3. Refleksiooniring (Gibbs, 1988)

1. **KIRJELDUS** – *Mis toimus?*

Kirjeldatakse olukorda, välditakse hinnangute andmisest ning kokkuvõtete tegemisest. Näiteks vastatakse küsimustele: kus ja mis toimus, milline oli minu roll selles olukorras, milline oli tulemus.

2. **TUNDED** – *Mida mõtlesid ja tundsid?*

Meenutatakse olukorda ning mõeldakse, millised tunded valdasid kogemuse saamise ajal. Sellel etapil veel ei analüüsita. Näiteks võib küsida: kuidas teised ennast tundsid, mida tuntakse praegu.

3. **HINDAMINE** – *Mis oli kogetus head või halba?*

Kujundatakse väärtushinnanguid, antakse olukorrale hinnanguid.

4. **ANALÜÜS** – *Milline oli selle situatsiooni mõte?*

Püütakse leida ideid, mis jäävad väljaspoole antud olukorda, kuid mis on abiks arutlemisel. Näiteks küsimused: mis tegelikult juhtus, kas inimeste kogemused olid sarnased või erinesid üksteisest olulisel moel.

5. **JÄRELDUSED** – *Mida saab veel teha/oleks saanud teha? Milliseid järeldusi saab teha?*

Edasiviivate järelduste tegemine. Mida saab järeldada sinu enda spetsiifika, unikaalsuse ja personaalsuse põhjal antud situatsiooni või töötamisviisi puhul? Näiteks küsimused: kas ettetulnud negatiivseid kogemusi saaks vältida, kas positiivseid tegevusi saab veelgi efektiivsemaks muuta.

6. **TEGEVUSPLAAN** – *Mida ma teeksin, kui situatsioon uuesti kordub?*

Selles etapis arutletakse ja räägitakse konkreetsemalt situatsiooni kordumise võimalikkusest ning plaanidest, kuidas olukorras tegutsetakse. (Gibbs, 1988)

Kuigi loov-praktika ajal ma reflekteerimisel otseselt ühtegi mudelit ei järginud, siis tagantjärele vaadates on näha kõige rohkem sarnasusi Gibbssi refleksiooniringi struktuuriga ja sisuga. Enamustel kordadest reflekteerisin täpselt samasuguses etappide järgnevuses, kuid mõnel korral võis märgata 3. taseme (hindamine) vahele jäämist.

1.2.4 ENESEREFLEKSIOON

Eneserefleksioon on enese sisse vaatamine ja oma tegevuse kriitiline analüüs, mis aitab leida probleemide tekkepõhjust, näha lahendusi tekkinud situatsioonidele ning annab võimaluse õppida, mida tuleks teha teisiti. Õpetajatöös on samuti vaja pidevalt analüüsida oma tegevust ja selle võimalikke tagajärgi ning refleksioon pakub selleks võimaluse (Muri, 2014).

Eneseanalüüs on veelgi sügavam oma tegevuse reflekteerimine ning läbi selle mõistame õpetajatena iseennast, loome oma õpetajakuvandit ning õpime tulevikutarbeks, et areneda edasi.

Kahjuks pole sageli õpetajatel piisavalt aega, et oma tegevust analüüsida, sestap leitakse olukordadele kiired lahendused, mis on juhuslikud ja liialt pealiskaudsed.

2. UURIMISPROTSESS

Käesoleva lõputöö eesmärk oli uurida, kas ja millised refleksiooni meetodid ning mudelid toetavad mind kui tantsuõpetajat intensiivse õpetamisprotsessi jooksul.

2.1 UURIMISKONTEKST

Oma õpetajakutse lõputööd viisin läbi Häädemeeste Keskkooli õpilastega. Gruppi kuulus 15 4.-6. klassi tüdrukut, kelle vanus jäi vahemikku 10-13 aastat. Kuna tegemist oli kooliga väikeses asulas, siis tundsid tüdrukud üksteist. Oli näha, et klasside kaupa olid nad jagunenud gruppidesse, kuid said ikkagi omavahel üsnagi hästi läbi. Tüdrukud tegelesid väljaspool kooli ka orienteerumise, ratsutamise ning rattaspordiga, seega oli tegemist väga aktiivsete lastega.

Kuna tunnid toimusid Häädemeestel, siis tähendas see minu jaoks iganädalast sõitu sinna ja tagasi. Mõnel korral tuli mul teekonda alustada Viljandist, kuid enamjaolt startisin Häädemeestele Pärnust, oma kodulinnast. Tunnid toimusid kohalikus seltsimajas, kus oli meil kasutada piklik peegliteta saal. Saalis oli ka statsionaarne lava, millele sai eesriide ette tõmmata. Enne tundi sisustasid lapsed tihti oma aega, viibides laval ning mängides seal olevat klaverit. Puitpõranda seisukord oli keskmine: teatud kohtades oli märgata põranda vajumist, kuid siiski oli see tantsimiseks, nii püsti kui maas, kõlblik. Mõnel külmemal talvapäeval oli ruumis tunda ka tunduvalt jahedamat õhutemperatuuri. Algselt kartsin, et muusikat tuleb lasta mõnest vanast muusikakeskusest, kuid minu üllatuseks ootas mind ees kaasaegne helipult, koos kahe kvaliteetse kõlariga.

Tundide pikkused olid enamjaolt 45 minutit, kuid mõnel nädalal saime tehtud ka 2x45 minutit järjest. Pean tõdema, et neli aastat ülikoolis on mind ära harjutanud pooleteise tunni pikkuse aja määramisega, seega pikemad tunnid olid rohkem aktiivsemad ja suurema kasuteguriga, kui lühemad.

Esimeses tunnis uurisin õpilastelt eelneva tantsukogemuse kohta. Kaheksa tüdrukut olid varasemalt rohkem kokku puutunud tantsimisega, kaks neist show- ja teised rahvatantsuga. Ülejäänud tõid välja, et nad on samuti rahvatantsu tantsinud, kuid eraldi huviringis pole käinud. Pooled neist tõdesid, et on õppinud *youtube*'i kaudu *jumpstyle*'i ja *shuffle*'it.

Esialgse plaanina leppisime kokku, et iga kuu õpime erinevaid tantsustiile. Mõistes, et kuu kestab ainult neli nädalat ning kooli õppeaastat arvesse võttes (koolivaheajad jms) saame kohtuda sageli vaid kolm korda kuus, siis otsustasime plaani muuta ning tantsustiili vahetada iga kahe-kolme kuu tagant. Õpilaste poolt välja valitud stiilideks jäid: show-, tänavatants, rütm ja koordinatsioon, *shuffle*, mis ei olnud minu poolt suunatud. Olin varasemalt kokku puutunud show-, tänavatantsu, rütmi ja koordinatsiooni õpetamisega. *Shuffle* ga pidin ennast protsessi jooksul kurssi viima otsides vastavaid materjale internetist. Valisime antud stiilid just seetõttu, et mind oli välja reklaamitud, kui show- ja tänavatantsuõpetajana, mis justkui ei jätnud mulle valikut neid stiile muuta. *Shuffle* oli laste poolne soov, kuid tundsin, et see on mõjutatud suuresti sotsiaalmeedia kaudu leviva informatsiooni tõttu. Nagu minevikus on toimunud *jumpstyle* ga või erinevate muusikavideodest leitud pisut veidrate tantsusammudega (Gangnam style). Rütm ja koordinatsioon oli minu soovituslik valik, et arendada lastel lisaks tantsuoskusele ka tantsu tehnilisemat poolt.

Esimesel tunnil rääkisime tüdrukutega ka nende ootustest tantsutunni suhtes. Kõik märkisid ära, et nad sooviksid tundides õppida pigem kava, millega saaks ka kohalikel üritustel esineda, kui lihtsalt “tantsujuppi”, mis pärast tundi sageli ununeb. Samuti lisasid kolm tüdrukut, et nad sooviksid ära õppida hundiratta. Tööandja ehk Häädemeeste Keskkooli direktor algselt oma ootusi ei väljendanud, kuid ajapikku mõni ootus siiski selgus. Nimelt soovis ta tantsurühma aktiivset osavõttu kooliga seotud üritustest, kus õpilased esineksid või korraldaksid midagi. Seda seetõttu, et minul kui õpetajal tekiks õpilastega side ka väljaspool tantsutundi ning uue inimesena ka teised õpetajad või kooliga seotud inimesed teaksid minu olemasolust.

2.2 UURIMISPROTSEDUUR

Esialgu polnud mul kindlat õpetajatöö suunda, seega alustasin õpilastega tundide tegemist kokkulepitud stiilide põhiselt. Minu enda ülikooli õpingute jooksul kolmandal kursusel läbitud tantsuõpetaja praktika nõudeks oli täita igaks tunniks tunnikonspekt, millele lisandus tunni järgselt ka eneserefleksioon. Nii oli tunni tagasisidestamine jäänud mulle harjumuseks, kuid praeguseks hetkeks pigem siiski mõtteliselt - poole tunni jooksul pärast kokkusaamist võtsin tunnis toimunu kokku oma mõtetes. Kuna esimesel tunnil panin kirja tüdrukute stiilide soovid, esimesed esinemised ja muud infot nende kohta, siis tekkis ajapikku harjumus ka end peale tundi kirjalikult reflekteerida.

Oma tegevust, laste käitumist, koostööd, tunni olemust ja kulgemist analüüsisin igal nädalal. Tunni ja kirjapaneku vahele jäi tavapäraselt umbes üks tund, kuna pärast tunni lõppu sõitsin kohe Pärnusse. Mõnel korral pidasin terve autosõidu aja dialoogi enesega, et analüüsida tunnis juhtunud olukorda, et hiljem see rahunenuna kirja panna. Vahel tuli ka ette, kus heas tujus unustasin tundi reflekteerida ning oma mõtted märkisin üles alles päev hiljem.

Oma lõputöö uurimise aluseks võtangi enda tundide refleksioonidest koosneva uurijapäeviku.

Tantsustiile vahetasime peamiselt pärast esinemisi kooliüritustel. Septembrist-oktoobrini tegelesime showtantsuga ning esinesime Playbackil. Novembrist-detsembrini õpetasin neile tänavatantsu ning valmis tantsu saime esitada valla jõulupeol. Jaanuarist märtsi alguseni õppisime rütmikat ja koordinatsiooni ning viimastel kuudel tegelesime *shuffle*-tantsuga.

Kuna tüdrukute üks ootustest oli õppida tantsukavasid, siis show- ja tänavatantsu tundides tegelesime peamiselt koreograafia õppimisega. Rütmi ja koordinatsiooni perioodil õpetasin lastele lihtsamaid Viljandi kultuuriakadeemias õpituid tantsukombinatsioone, varieerudes grupi suuruse, tempo ja suundadega. *Shuffle*-tantsu etapil olin ka mina õpilase rollis, kuna tüdrukud olid omale sammud selgeks teinud iseseisvalt vaadates *youtube*’st videosid.

3. TULEMUSTE ANALÜÜS

Antud töö esimene küsimus uuris, kuidas refleksiooni regulaarne praktiseerimine mind tantsuõpetajana toetab? Kuna tantsuõpetaja töös tuleb situatsioone lahendada sageli koheselt, siis leitakse olukorrale ajutine lahendus, mis tihti ei pruugi olla just see õige variant. Seepärast tunnengi, et pidev tundide reflekteerimine valmistab mind ette sarnaste ootamatute olukordade tekkimisele uues õpetamissituatsioonis.

Märkas, et 4. klassi tüdrukud olid kuidagi teistmoodi. Tuli välja, et nad tülitsevad enne tundi. Kui uurisin, milles probleem, selgus, nad rohkem endasse ja ei rääkinud terve tunni jooksul peaaegu üldsegi. Tunnen, kuidas see mõjutas ka minu olemist, kuna tundsin õhustikus kurvameelsust ja pingelisust. Võib-olla ma läksin neile liiga hooga peale ning see blokeeris nad üldsegi rääkimast. (09.02.18)

Reflekteerimise käigus ma lahenduseni ei jõudnud, kuid hiljem järele mõeldes leidsin, et peaksin tüdrukutele mingit moodi märku andma oma olemasolust ka väljaspool tantsutrenni. Kirjutasin meie ühisesse vestlusgruppi väikese motivatsioonilise kirja ning lisasin lõpetuseks sõnad, et olen nende jaoks olemas, kui nad tahavad kellelegi oma muredest või rõõmudest rääkida.

Ma ei tea, kas tüdrukute tüli on tõesti terve nädal aega juba kestnud, aga täna kohale jõudes palusid nad mul jääda veidikeks veel garderoobi, et nad saaksid omavahel rääkida. Mõni aeg hiljem kutsusid nad mind sisse ja rääkisid kogu loo ära ning leidsime koos, et keegi pole tegelikult nende tekkinud tüli süüdi, vaid lihtsalt erimeelsused tulid välja. Ma loodan, et mu kiri innustas neid minuga ausalt rääkima (16.02.18)

Kui võtta aluseks Korthageni SIBULA-meetod, siis reflekteerin ma peamiselt pädevuste ja oskuste tasandit (hundiratta õpetamise oskus, liigutuse kohapeal kergemaks muutmine, venitusharjutuste puhul õigete lihaste väljatoomine jne.), kuid samas ka keskkonda puudutavaid aspekte (must põrand, külm ruum, joogivee kättesaadavuse puudus, toolid ruumis). Kõige vähem aga reflekteerin missiooni tasandit (õpetajakutsumus ja selle tähendus minule).

Käesoleva töö teiseks uurimisküsimuseks oli, kas ja kuidas mõjutasid erinevad tantsustiilid minu refleksiooni toimumist ning tulemusi?

Uurijapäevikut analüüsides leidsin, et minu reflekteerimine muutus ajapikku küll põhjalikumaks, kuid oli märgata, et protsessi lõpupoole käsitlesin rohkem iseendaga seotud teemasid, näiteks enesekindlus ja minu tunded. Seostaksin seda tantsustiili muutustega, kuna esimesel ja teisel perioodil tegelesin show-ja tänavatantsuga, mis on mulle loomumasemad stiilid, kuid õppeaasta teises pooles olid valitud minule väljakutset nõudvamad tantsustiilid.

Tunnen, et tänane tund oli edukas. Lastele meeldis mu valitud lugu ning võtsid uut koreograafiat samuti õhinaga vastu. (29.09.17- showtants)

Tunnen kergendust, et tund sai läbi. Tundsin ennast terve aeg pisut ebalevalt. Seetõttu oli mul kohati raskusi ka õige sõnavara leidmisega. Lapsed küll tundsid rõõmu uue materjali võtmisega, kuid vähe kiirematel ja taibukamatel oli tunnis kohati igav. (19.01.18 - rütm ja koordinatsioon)

Selle stiili võin kindlasti pärast õppeaasta lõppu sinnapaika jätta. See on küll fun lastele, kuid minu jaoks paras peavalu. Kui mõni laps uurib, kuidas samm nüüd käiski, siis pigem loodan, et teised õpilased jõuavad enne mind vastata. Kindlasti ma mõtleks selle sammu kirjelduse välja, kuid tunnen, et teeksin seda kohmakalt. (06.04.18 - shuffle)

Samuti tundsin, kuidas pidev reflekteerimine mind eneseteadlikumaks muutis, just võõramate stiilide puhul. Mingitmoodi enesele selgitamine, et stiil on uus ja tundmatu, aitas mul mõista ka ebalevat tunnet õpilaste ees. Kuigi õpetajana võin üritada peita laste eest oma ärevust, siis jõuab see ikkagi nendeni näiteks läbi ebaselge ülesande/sammu seletuse. Jõudsin pärast esimesi tunde *shuffle*-stiiliga tegelemist arusaamani, et see pole minu stiil, kuid kuna aasta alguses on lastele lubadus antud, siis õpetajana pean ka seda täitma. Selletõttu tunnen, et võtsin viimast lõputöö loovpraktika veerandit pigem kohustusena ning koreograafia loomine ei sujunud teiste tantsustiilidega samalaadselt, mispärast reflekteerisin neid tunde ka negatiivsema tooniga.

Iseendale tundus, et täna võisin paista lastele teistmoodi kui tavaliselt, ilmselt tuleneb see sellest, et pole ikka veel shuffle'ga sina-peale saanud. Õnneks on tüdrukud mõistvad ning võtavad vastu ka ühisloome variandi. (20.04.18)

Pean tunnistama, et on raske välja mõelda tantsu, mille stiili sa nii võrd ei tunne. Saan hakkama, aga ikkagi jääb endal selline ebapiisavate teadmistega õpetaja tunne. Lihtsalt vajab rohkem uurimist ja töötamist selle kallal. (04.05.18)

3.1 ARUTELU JA KOKKUVÕTE

Reflekteerimine on tantsuõpetajale kasulik tegevus, sest tänu sellele saab analüüsida kogu oma tegevust, anda hinnanguid, leida uusi lahendusi ja õppida olukordadest. Sellest tulenevalt muutub õpetaja ka eneseteadlikumaks oma nõrkustest või vastupidiselt tugevustest. Kuid pean tõdema, et pigem on see vajalik tegevus uutele alustavatele õpetajatele või uue grupi juurde õpetama minnes. Kuna tantsuõpetaja elukutse on elukestev õpe, mille puhul on oluliseks aspektiks ka kogemused, siis järeltangi, et mingil hetkel on erinevad situatsioonide lahendused läbi katsetatud ning leitud just enda jaoks sobiv viis. Ning seepärast ei pruugigi staažikamad õpetajad reflekteerimist enam vajalikuks pidada.

Üheks suuremaks miinuseks reflekteerimise juures on aeg; see on aeganõudev tegevus. Loomulikult saab ka kiirelt kirja panna oma mõtted, kuid kui tahame sellest ka mingisugust kasutegurit saada, siis tuleb võtta aeg maha ning korralikult analüüsida oma tegevust.

Tänu oma lõputöö teemale muutusin ka ise eneseteadlikumaks oma nõrkustest. Sain kinnituseks, et tundmatu stiili õpetamine lastele nõuab õpetajalt rohkem aega ja pühendumist juba eeltööna, kui teiste tantsustiilide puhul, mis mulle rohkem sobivad. Vastupidiselt õppisin ka oma tugevusi rohkem välja tooma ning mõnes mõttes ka ära kasutama. Ma loodan, et sain lastele pakkuda stiilide vahetusega midagi uut ja põnevat, kui vaid lihtsalt ühe kindla tantsustiili pidev praktiseerimine.

Protsessi jooksul peamiseks piiranguteks pidasin kooli poolt ette antud tähtaegasid, millal terviklik tantsukava pidi valmima (playback, jõulupidu), kuna tunnen, et seetõttu ei jäänud meil aega niivõrd protsessi nautimiseks ja tehnika/sammude omandamiseks, vaid keskendusime ainult tantsu valmimisele.

Oma lõputööd oleksin saanud kvaliteetsemaks muuta võttes koheselt aluseks ainult ühe refleksioonimudeli ning palunud ka õpilastel reflekteerida selle järgi oma tegevusi, emotsioone ja mõtteid. Sel juhul oleks saanud kõrvutada ka nende refleksioone õpetaja omaga.

KASUTATUD ALLIKAD

- **Gibbs, G.** (1988). *Learning by Doing: A guide to teaching and learning methods*. Birmingham: SCED.
<https://thoughtsmostlyaboutlearning.files.wordpress.com/2015/12/learning-by-doing-graham-gibbs.pdf>
- **Korthagen, F., & Vasalos, A.** (2005). Levels in Reflection: Core Reflection as a Means to Enhance Professional Growth. *Teachers and Teaching: Theory and Practice* 11 (1), 47-71.
- **Lepp, L.** (2009). *Refleksiooni olemus ja õpetajate teadlikkus refleksiooniprotsessist*. [Magistritöö]. Tartu Ülikool, haridusteaduskond. Tartu
- **Lokko, M.** (2013). Refleksioon algajate õpetajate õpetamislugudes. Magistritöö. Tartu Ülikool, sotsiaal- ja haridusteaduskond
http://dSPACE.ut.ee/bitstream/handle/10062/29053/lokko_maigi.pdf
- **Poom-Valickis, K.** (2007). Kuidas kavandada kutsealast arengut. E. Eisenschmidt. (Koost.), Õpetaja kutse professionaalne areng ja eneseanalüüs (lk 21-27). Tallinn: Vali Press
- **Org, S.** (2014) *Kaasaegse tantsu õpetaja roll 21. sajandil*. [Seminaritöö]. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Viljandi
- **Taimalu, M.** (2014). *1. Refleksioon õpetaja professionaalses arengus*.
<http://tulevikuopetaja.hitsa.ee/moodul-v/refleksioon-opetaja-professionaalses-arengus/>
(19.05.2018)
- **Sööt, A.** (2010). *Suunatud sügava refleksiooni roll algaja tantsuõpetaja professionaalses arengus*. [Magistritöö]. Tartu Ülikool, haridusteaduskond. Tartu
- SA Kutsekoda (2018) Kutsestandardid, Tantsuspetsialist, tase nr 6.
<https://www.kutsekoda.ee/et/kutsereregister/kutsestandardid/10689326>
- OM. (2018). OnlyMelbourne. <https://www.onlymelbourne.com.au/melbourne-shuffle#.WwJ4AC-B3-Y> (19.05.2018)

SUMMARY

In my teacher thesis I analysed reflection as a way of supporting the development of dance teachers. I conducted my practice with girls from 4th-6th grade in Häädemeeste Keskkool. There were 15 girls in the group, all of them having a different background in dance. My reasearch questions were:

- How does regular practicing of reflection support me as a dance teacher?
- If and how do different dance styles affect my reflection and its results?

I looked for anwsers to these questions basing on the onion model by Korthagen and the cycle of reflection by Gibbs. I learned a lot about myself as a teahcer during this process and hope it will benefit me in the future.

LISAD

LISA 1 - LIHTLITSENTS

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kadi Keskülla (sünnikuupäev: 07.02.1993)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Refleksioon kui tantsuõpetaja arengu toetamise võimalus“, mille juhendaja on Anu Sööt

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 21.05.2018